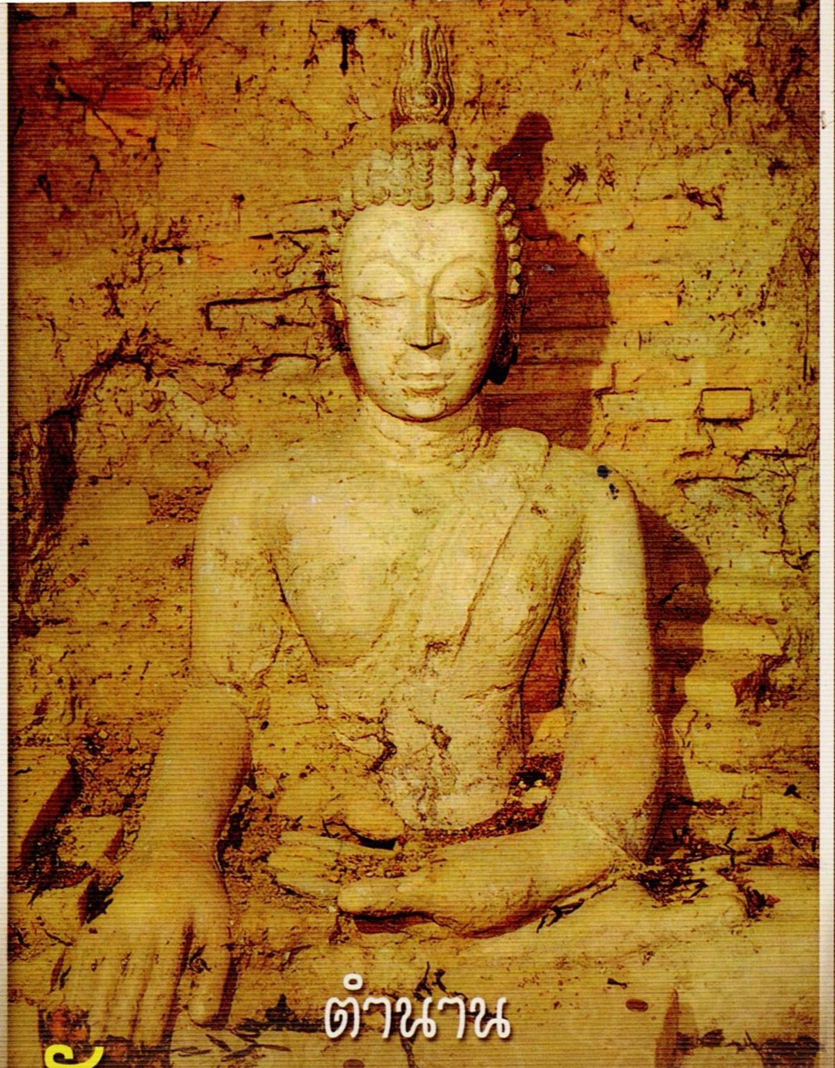

ตำนาน

วัดพระธาตุผาเงา

อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

A Historical Chronicle of

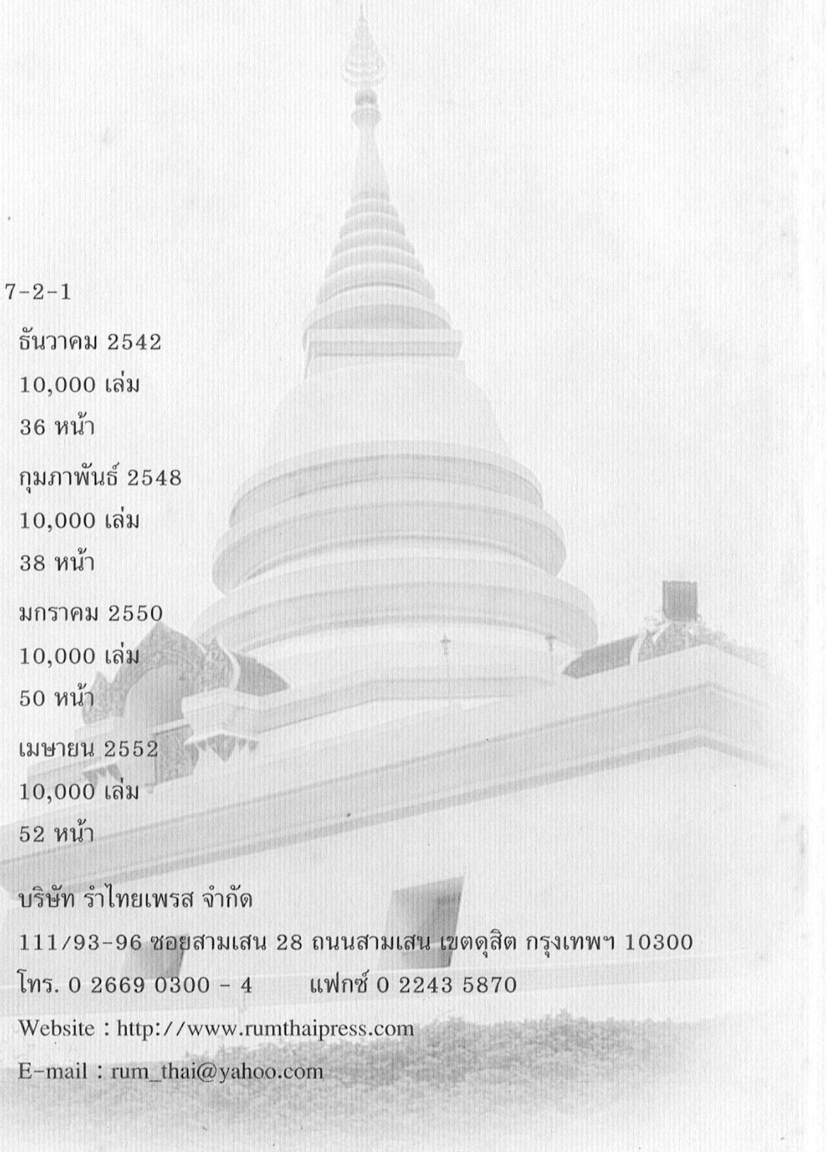
Wat Phrathat Pha-ngao

Chiangsaen, Chiangrai, Thailand

ตำนานวัดพระธาตุผาเงา, เชียงแสน, เชียงราย

นายประวิทย์ ตันตลานุกุล : ผู้แต่ง

ISBN 974-85817-2-1

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2542
จำนวนพิมพ์ : 10,000 เล่ม
จำนวนหน้า : 36 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 2 : กุมภาพันธ์ 2548
จำนวนพิมพ์ : 10,000 เล่ม
จำนวนหน้า : 38 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 3 : มกราคม 2550
จำนวนพิมพ์ : 10,000 เล่ม
จำนวนหน้า : 50 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 4 : เมษายน 2552
จำนวนพิมพ์ : 10,000 เล่ม
จำนวนหน้า : 52 หน้า

พิมพ์ที่ : บริษัท รำไทยเพรส จำกัด
111/93-96 ซอยสามเสน 28 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2669 0300 - 4 แฟกซ์ 0 2243 5870
Website : http://www.rumthaipress.com
E-mail : rum_thai@yahoo.com

พระพุทธิญาณมุนี
เจ้าอาวาสวัดพระธาตุผาเงา
เจ้าคณะอำเภอเชียงแสน
The Right Ven. Phrabuddhiyanamunee
Ecclesiastical District Officer,
Lord Abbot

คำนำ

หนังสือประวัติวัดพระธาตุผาเงา ที่ท่านกำลังอ่านนี้เป็นหนังสือ ที่ปรับปรุงใหม่ ได้จัดพิมพ์ขึ้น เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 80 พรรษา ซึ่งคุณประวิทย์ ตันตลานุกุล ในฐานะผู้รวบรวมและแปลภาษาอังกฤษ ได้นำเอาข้อมูลมาจากหนังสือประวัติเล่มเก่า แม้ข้อมูลจะไม่ค่อยสมบูรณ์ ผู้รวบรวมก็ได้เสาะแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นๆ เช่น หนังสือเมืองเชียงแสน หนังสือตำนานเมืองเชียงแสนของสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฯลฯ ความจริงทางวัดก็เคยจัดพิมพ์ประวัติภาษาไทย มาหลายครั้งแล้ว แต่ครั้งนี้ได้ปรับปรุงให้มีภาษาอังกฤษ และเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

หวังว่า ท่านผู้อ่านประวัติวัดพระธาตุผาเงาเล่มนี้ คงจะได้รับความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่ถูกต้องและครบถ้วนจากหนังสือเล่มนี้ไม่มากก็น้อย

(พระพุทธิญาณมุนี)
เจ้าอาวาสวัดพระธาตุผาเงา

PREFACE

The history of Wat Phrathat Pha-ngao which you are about to read now is the new publication on the occasion of H.M. the King's 80th birthday anniversary. Mr.Prawit Tantalanukul, the composer and translator strdied the actual history from the former historic book, the Chiangsaen history book printed by the Social Research Institute of Chiangmai University, and the thesis about Muang Chiangsaen written by Pornsawan Umranont. In fact, the history of Wat had ever been printed in numerous times, this republication, the composer has put the additional accuracy in both Thai and English.

It's safe to say that the new improvement of republication will enable you to get more accurate information from this book.

The Right
Ven. Phrabuddhiyanamunee
Ecclesiastical District officer,
Lord Abbot

บันทึกจากผู้เขียน

ตำนานวัดพระธาตุผาเงาเล่มนี้ ผู้เขียนได้อาศัยข้อมูลจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ มาประกอบเพื่อให้ได้เนื้อหาสมบูรณ์ ดังนี้

1. หนังสือประวัติของหลวงพ่อผาเงาเล่มเดิม

2. หนังสือเมืองเชียงแสนของกรมศิลปากร

3. หนังสือตำนานเมืองเชียงแสนของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. วิทยานิพนธ์ตำนานเมืองเชียงแสนของอาจารย์พรสวรรค์ อัมรานนท์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. ข้อมูลจากอาจารย์นฤมล เรืองรังษี ผอ.สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเชียงราย

6. ข้อมูลจากคุณดนัย ชัยชนะ ผช.ผจก. เชียงแสนเลคฮิลล์ รีสอร์ท

7. ข้อมูลจากการบอกเล่าของท่านพระครูไพศาลพัฒนาภิรัต เจ้าอาวาส

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากก็น้อย และเหมาะสำหรับใช้ศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์ การปกครอง การเมือง การศาสนา และวิถีชีวิตชุมชนในอดีตได้เป็นอย่างดี

(ประวิทย์ ตันตลานุกุล)
ผู้เรียบเรียง/แปล
5 ธันวาคม 2549

A NOTE FROM WROTER

I, the writer, have to quote the source of information for writing this book which are mentioned as follows;

1. The former history book of the Wat.

2. Muang Chiangsaen book of Fine Art Dept.

3. Muang Chiangsaen book of the Thai Artistic Department of Chiangmai Umranont,

4. The thesis about Muang Chiangsaen written by Pornsawan Umranont, Fine Art Dept.

5. The narrated advice from Naruemol Ruangrangsri, the director of Artistic and Cultural Office, Rajabhat Institute, Chiangrai.

6. The narrated advice from Mr. Danai Chaichana, Chiangsean Lake Hill Resort.

7. The narrated advice form the Right Ven.Phra Bliddhiyanmuni the present Ven. abbot.

I hope, the reader will get more accurate information from this book. With the composition of this book, we have created a resource book containing information on the ethnology, administration, politics, religion, and the way of life of people in the past.

(Prawit Tantalanukul)
Writer & Translator
5 December 2006

สารบัญ CONTENTS

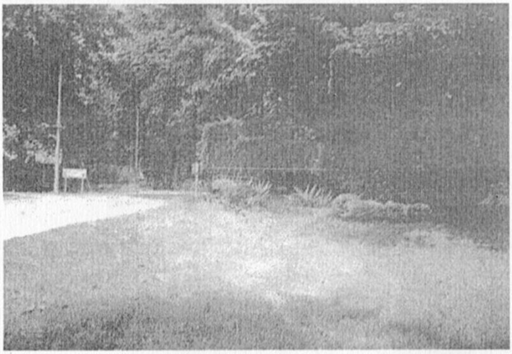
แผนที่ชายแดนด้านเหนือของประเทศ
แสดงที่ตั้งของเมืองเชียงแสนและสามเหลี่ยมทองคำ

The map of northern frontier showing the location of Chiangsaen and Golden Triangle

ในอดีตเมืองเชียงแสนเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของประเทศกลุ่มหนึ่งซึ่งอพยพมาจากเมืองสิบสองปันนา มณฑลยูนานประเทศจีน เรียกว่า ไทยลื้อ และอีกส่วนหนึ่งอพยพมาจากเมืองเชียงตุง รัฐฉานประเทศพม่า เรียกว่า ไทยใหญ่ มาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำกก ในยุคนั้นเชียงรุ้งและเชียงตุง เคยเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2325-2352

In the past, Chiangsaen was the town where the people from Xishuanbanna, China called Thai Lue, and from Chiangtung, Myanmar called Thai Yai moving down to live together on the bank of Kok river, In fact, Chiangrung and Chiangtung had ever been in Thai kingdom during the year B/E 2325-2352

ภาพบน

ก่อนถึงเวียงเปิกสา หรือเมืองเชียงแสนปัจจุบัน จะต้องผ่านประตูด้านนี้

Before reaching Viang Puaksa or the modern Chiangsaen we have to pass through this city wall.

ภาพกลาง

นี่คือย่านธุรกิจของเชียงแสน

This is the view of the business centre of Chiangsaen

ภาพล่าง

นี่คือสามเหลี่ยมทองคำ ที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกรู้จักดี

This is golden Triangle where is very well known among tourists throughout the world.

เมืองเชียงแสน

เมืองเชียงแสนเป็นเมืองโบราณ ซึ่งผู้เฒ่าผู้แก่ชาวบ้านล้านนานิยมเรียกว่า "เมืองเก่า" หมายถึงเมืองโบราณนั่นเอง มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์อันยาวนานมานับพันๆ ปี มีอาณาจักรกว้างใหญ่ไพศาลสลับซับซ้อนร่วมสมัยถึง 5-6 อาณาจักร เช่น อาณาจักรสุวรรณโคมคำ อาณาจักรโยนก อาณาจักรล้านนา อาณาจักรพม่า อาณาจักรอยุธยา และท้ายสุดเป็นอาณาจักรไทย

เมืองเชียงแสนตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงราย ระยะทางห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 60 กม. เป็นเมืองชายแดน ด้านเหนือติดกับประเทศเมียนม่าร์ (พม่า) โดยมีแม่น้ำรวกเป็นเส้นกั้นพรมแดน ส่วนทางทิศตะวันออกติดกับประเทศลาว (สาธารณะรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) โดยมีลำน้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน

เมืองเชียงแสนในอดีต

เมืองเชียงแสนในอดีตเคยเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของคนไทยกลุ่มหนึ่งที่ซึ่งอพยพมาจากเมืองสิบสองปันนา มณฑลยูนาน ประเทศจีน เรียกว่าไทยลื้อ ส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งอพยพมาจากเมืองเชียงตุง รัฐฉาน ประเทศพม่า เรียกว่าไทยใหญ่ มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บริเวณลุ่มแม่น้ำกุกกนที (แม่น้ำกก) ที่ไหลผ่านไปสู่แม่น้ำขรนที (แม่น้ำโขง) ซึ่งเดิมบริเวณแห่งนี้เป็นที่ตั้งของอาณาจักรสุวรรณโคมคำที่รกร้างไปแล้ว

MUANG CHIANGSAEN

Chiangsaen is an ancient city which some aged persons call "Muang Kao" that means ancient city. It's historically important for a long time, participating in different kingdoms such as Suwankomkam, Yonok, Lanna, Burmese, Ayuthaya and the Thai kingdom.

Chiang saen is situated at the north east of Chiang Rai city, It's about 60 kilometres from the city. The north side of Chiangsaen is the Myanmar frontier, intercepted by Ruok river, while the east side of it is the Laos frontier which intercepted by Khong river.

THE PAST OF CHIANGSAEN

In the past, Chiangsaen is the town where the people from Xishuanbanna, China, called Thai Lue and the people from Chiangtung, Myanmar, called Thai Yai coming to live together on the bank of kukoknatee river (Kokriver) which flows down to Khonnatee river (Khong river) This Place was the former location of Suwankomkam kingdom which had already become a forsaked town at that time.

ชาวไทยลื้อและไทยใหญ่ ที่อพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่นี่ได้ตั้งชื่อของเมืองนี้ว่า "นาคพันธุ์สิงห์วัติ" ตามชื่อของสิงหนวัติกุมารที่มาจาก เมืองราชคฤห์นคร (อินเดีย) ซึ่งเป็นผู้สร้างเมือง โดยมรพญานาคจำแลงกายเป็นพราหมณ์ มาช่วยสร้าง เมื่อก่อนพุทธศักราช 129 ปี ต่อมาเมืองนี้ถูกเรียกว่า "โยนกนครไชยบุรีศรีช้างแสน" หรือ "เวียงโยนกนคร" หรือ "นครโยนก" มีกษัตริย์ปกครองสืบทอดกันมาถึง 48 องค์ เริ่มจากองค์แรกคือพระยาสิงหนวัติราช จนถึงองค์สุดท้าย คือพระองค์ไชยชนะ รวมเวลาการครองเมืองถึง 1,125 ปี (ก่อน พ. ศ. 129 ปี ถึง พ.ศ. 996)

กษัตริย์องค์ที่ 48 แห่งราชวงค์ สิงหนวัติ

จางพงศาวดารโยนก แจ้งว่า พ.ศ. 991 เจ้าไชยชนะเริ่มครองราชสมบัติโดยเล่ห์เพทุบาย เอารัชทายาทที่แท้จริงไปสำเร็จโทษเสียแล้วเจ้าไชยชนะซึ่งเป็นโอรสพระสนมชั้นนอกขึ้นครองนครแทน การปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินไม่อยู่ในทศพิธราชธรรมล่วงละเมิดศีลธรรมทางกายวาจาใจ ดุร้ายและอำมหิต ประชาชนไม่เคารพยกย่องนับถือในช่วงสมัยที่พระองค์ครองอำนาจอยู่บ้านเมืองตกอยู่ในความยุ่งยากและเดือดร้อนไปทั่วหน้า

Thai Lue and Thai Yai living there had named the cith "Muangnagaphan singhanawati" accordance with the name of Singhanawati Kumara who came from Rajkrua town, India because he was the founder of the city that a serpent (Naga) shed its scales, disguised itself as a Brahmin helping at 129 years before Buddhist Era. Latterly, the city name was changed as "Yonoknakorn Chaiburi Srichangsaen" Or "Viangyonoknakorn" and/or "Nakorn Yonok" which was ruled by 48 kings. The first king was Phraya Singha nawatiraj, while the King Chaichana was the last ruler of Singhanawati dynasty, this dynasty ruled the city for 1,125 years, (before B/E 129 years till B/E 996)

THE 48th KING OF SINGHANAEATI DYNASTY

According to the local historical records of Yonoknakorn city, in the year B/E 991 Chao Chaichana Became the 48" ruler of Yonok nakorn city trickily by taking a close royal heir to kill for the sake of his own rank. He was a cruel king, the people didn't respect him because he didn't follow the strict precepts and had no etiquette of the king. Therefore during his reign, his land was full of trouble and suffering.

รายชื่อกษัตริย์ ผู้ครองนครโยนก

1. พระยาสิงหนติราช ขึ้นครองเมืองก่อน พ.ศ. 129 ปี
2. พระยากัทติ ขึ้นครองเมืองก่อน พ.ศ. 28 ปี
3. พระยาอชุตราช ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 1
4. พระยามังรายนราช ขึ้นครองราชตั้งแต่ พ.ศ. 100
5. พระองค์เชือง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 151
6. พระองค์ชื่น ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 183
7. พระองค์คำ ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 200
8. พระองค์เปิงธิราช ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 216
9. พระองค์ชาด ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 276
10. พระองค์เวา ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 295
11. พระองค์แว่น ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 313
12. พระองค์แก้ว ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 329
13. พระองค์เงิน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 343
14. พระองค์แว่น ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 357

LIST OF THE KINGS WHO RULED YONOKNAKORN

1. Phraya Singhanatiraj Ruled the city before the B/E for 129 years
2. Phraya Kantati Ruled the city before the B/E for 28 years
3. Phraya Achutaraj Ruled from B/E 001
4. Phraya Mangrainaraf Ruled from B/E 100
5. Phra-Ong Chiang Ruled from B/E 151
6. Phra-Ong Chuen Ruled from B/E 183
7. Phra-Ong Kam Ruled from B/E 200
8. Phra-Ong Perngtiraj Ruled from B/E 216
9. Phra-Ong Chard Ruled from B/E 276
10. Phra-Ong Vao Ruled from B/E 295
11. Phra-Ong Van Ruled from B/E 313
12. Phra-Ong Keo Ruled from B/E 329
13. Phra-Ong Ngern Ruled from B/E 343
14. Phra-Ong Van Ruled from B/E 357

15. พระองค์งาม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 372
16. พระองค์ลือ ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 405
17. พระองค์ลก ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 416
18. พระองค์ลม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 423
19. พระองค์รอย ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 430
20. พระองค์เรือง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 446
21. พระองค์พง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 463
22. พระองค์เต่า ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 478
23. พระองค์พิง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 494
24. พระองค์สี ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 512
25. พระองค์สม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 528
26. พระองค์สอน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ.544
27. พระองค์แพง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 560
28. พระองค์พวน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 581
29. พระองค์จัน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 593
30. พระองค์ฟู ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 604

15. Phra-Ong Ngarm Ruled from B/E 372
16. Phra-Ong Lua Ruled from B/E 405
17. Phra-Ong Lok Ruled from B/E 416
18. Phra-Ong Lom Ruled from B/E 423
19. Phra-Ong Roy Ruled from B/E 430
20. Phra-Ong Ruang Ruled from B/E 446
21. Phra-Ong Pong Ruled from B/E 463
22. Phra-Ong Tao Ruled from B/E 478
23. Phra-Ong Ping Ruled from B/E 494
24. Phra-Ong See Ruled from B/E 512
25. Phra-Ong Som Ruled from B/E 528
26. Phra-Ong Sorn Ruled from B/E 544
27. Phra-Ong Paeng Ruled from B/E 560
28. Phra-Ong Puan Ruled from B/E 581
29. Phra-Ong Chan Ruled from B/E 593
30. Phra-Ong Foo Ruled From B/E 604

31. พระองค์ฝั้น ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 615
32. พระองค์วัน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 622
33. พระองค์มังสี ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 671
34. พระองค์สังแสง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 721
35. พระองค์มังสม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 748
36. พระองค์ทิพ ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 755
37. พระองค์กอง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 771
38. พระองค์กลม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 795
39. พระองค์ชาย ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 799
40. พระองค์ชิน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 818
41. พระองค์ชม ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 832
42. พระองค์พน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 851
43. พระองค์พิน ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 866
44. พระองค์เพียง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 880
45. พระองค์พัง ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 898-900

ขอมดำ ยึดเมืองโยนกและขึ้นครองเมือง 900-919 รวม 19 ปี

31. Phra-Ong Fan Ruled from B/E 615
32. Phra-Ong Wan Ruled from B/E 622
33. Phra-Ong Mongsee Ruled from B/E 671
34. Phra-Ong Mongsaeng Ruled from B/E 721
35. Phra-Ong Mongsom Ruled from B/E 748
36. Phra-Ong Tip Ruled from B/E 755
37. Phra-Ong Kong Ruled from B/E 771
38. Phra-Ong Klom Ruled from B/E 795
39. Phra-Ong Chai Ruled from B/E 799
40. Phra-Ong Chin Ruled from B/E 818
41. Phra-Ong Chom Ruled from B/E 832
42. Phra-Ong Pon Ruled from B/E 851
43. Phra-Ong Pin Ruled from B/E 866
44. Phra-Ong Piang Ruled from B/E 880
45. Phra-Ong Pang Ruled from B/E 898-900

Black Cambodian seized the city Ruled from B/E 900-919.

45. พระองค์พัง (องค์เดิม) ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 919-956
46. พระองค์ทุกขิตตา ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 956
47. พระองค์มหาวรรณ ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 970
48. พระองค์ไชยชนะ ขึ้นครองเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 991-996

สิ้นสุดองค์ที่ 48 เนื่องจากนครโยนกล่มสลายกลายเป็นหนองน้ำ กษัตริย์ราชวงศ์สิงหนวัติ รวม 48 พระองค์กินเมืองนครโยนกได้ 1,125 ปี

ปลาไหลเผือกยักษ์

ณ วันหนึ่ง ในสมัยของพระองค์ ไชยชนะ ปี พ.ศ. 996 เหล่าข้าราชบริวารของพระองค์ได้พากันออกล่าสัตว์ป่าตามปกติ และได้พบปลาไหลเผือกขนาดใหญ่ตัวหนึ่งที่แม่น้ำกก มีลำตัวขนาดเท่าต้นตาล จึงได้ช่วยกันพยายามทุบตีและจับปลาไหลเผือกตัวนั้นไว้ได้ และช่วยกันลากมาถวายแก่พระองค์ไชยชนะ ๆ จึงรู้สึกยินดีและแปลกประหลาดใจที่ได้เห็นปลาตัวใหญ่เช่นกัน เพราะไม่เคยพบเห็นมาก่อน พระองค์จึงทรงสั่งฆ่าแล้วชำแหละเนื้อออกแจกจ่ายกันกินโดยทั่วในเย็นวันนั้น ในส่วนพระองค์ก็ได้ร่วมเสวยกับเหล่าบริวารที่ใกล้ชิดภายในพระตำหนักของพระองค์เอง

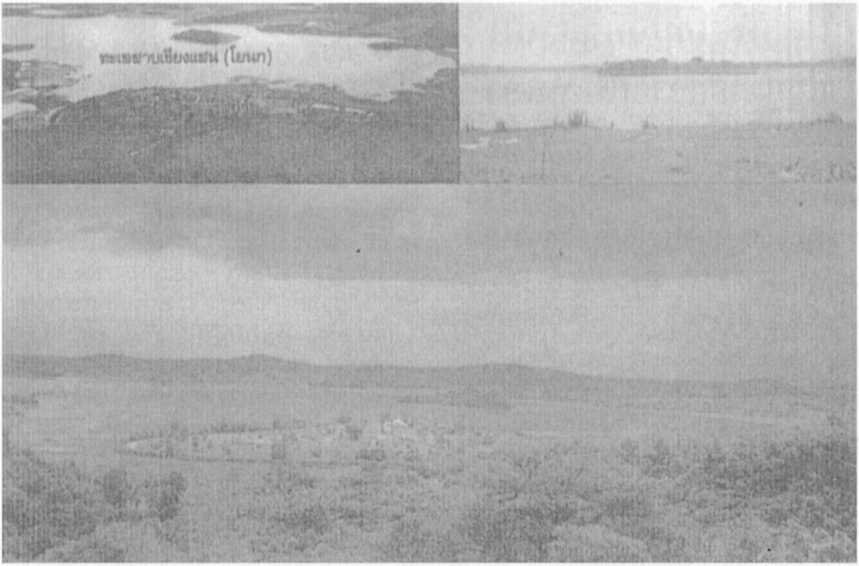
45. Phra-Ong Pang (former) Ruled from B/E 919-956
46. Phra-Ong Tookkita Ruled from B/E 956
47. Phra-Ong Mahawan Ruled from B/E 970
48. Phra-Ong Chaichana Ruled from B/E 991-996

Yonoknakorn was collapsed and became a swamp during the 48th King's pariod. It's concluded that there were 48 kings in Singhanawati dynasty ruling Yonoknakorn for 1,125 years, (B/E 996 + Before B/E 129 years for total 1,125 years)

THE BIG ALBINO EEL

One day in the year B/E 996, during his period, the king retinues went out to fish in Kukoknatee river (Kok river) They found a big albino eel in the river, they tried to catch it, finally they took that albino eel to offer their king. The king was strange and delighted because the eel was booth white and big which he had stalk of the fan-palm. After that the king let his retinues kill the eel and divided divided it for contributing to his all retinues and close heir in the palace for their dinner.

ทะเลสาบเชียงแสน แต่เดิมเป็นเมืองโยนกนคร ซึ่งล่มสลายกลายเป็นหนองน้ำเนื่องจากผู้ปกครองเมืองขาดศีลธรรมจรรยา ดูดี ๆ จะเห็นดอนแม่ม่ายอยู่กลางหนอง ปัจจุบันหนองน้ำนี้ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเชียงแสน

This is Chiangsaen lake, formerly was the Yonoknakorn city which collapsed and became a wide swamp owing to the ruler was immoral and cruel. Observe carefully you will see Don Mae My in the middle. (Don Mae My means widow island) Now it's improved and developed as an important tourist place of Chiangsaen.

นครโยนกถึงกาลวิบัติ ล่มสลายกลายเป็นหนอง

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนก็บังเกิดขึ้น หลังจากพระองค์และเหล่าบริวารทั้งหลายได้ร่วมรับประทานปลาไหลเผือกอย่างเอร็ดอร่อย และสนุกสนานภายในพระตำหนัก ท้องฟ้าเริ่มมืดฟ้ามัวฝนเกิดเสียงอืดดอยคราง สัญญาณแห่งความหายนะมาเยือน โดยดอนปฐมยามของคืนนั้นก็เกิดฝนตกหนัก พายุแรง ฟ้าผ่า ฟ้าคะนอง เกิดขึ้นพร้อม ๆกัน น่าหวาดกลัวยิ่งนัก ผ่อนเบาลงเป็นบางครั้ง

พอถึงมัชฌิมยามเหตุการณ์ก็เริ่มทวีความรุนแรงขึ้นกว่าเดิม ครั้นพอถึง ปัจฉิมยาม เหตุการณ์ทุกอย่างก็หาได้ทุเลาลงไม่ กลับรุนแรงยิ่งขึ้นและเกิดแผ่นดินไหว ฟ้าส่งประกายภูดอยทั้งหลายส่งเสียงสั่นสะเทือนไปทั่วทั้งนครเกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติครั้งยิ่งใหญ่ นำความหายนะมาสู่นครโยนก จนทำให้นครโยนกถล่มสลายกลายเป็นหนองน้ำไปในชั่วพริบตา ซึ่งหลักฐานต่าง ๆ ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ทุกวันนี้

กระท่อมแม่ม่ายชรา ปลอดภัยน่ามหัศจรรย์

เช้าวันรุ่งขึ้นตอนสายเมื่อพระอาทิตย์ส่องแสงสว่างจ้านครโยนกที่กำลังเจริญรุ่งเรือง กลับกลายเป็นความเวิ้งว้างว่างเปล่าของหนองน้ำอันกว้างใหญ่และลึก พระราชวังหลวง อันเป็นจุดเริ่มถล่มจนลึกที่สุดราวกับจมไปถึงห้วงอเวจี พระองค์ไชยชนะ และขัติยะวงศาพร้อมบริวาร

YONOKNAKORN COLLAPSED AND BECAME A SWAMP

The unexpected event happened suddenly after the king and his retinues ate and drank the divided eel with some liquor happily in that evening. The sky became cloudy, a few minutes latter, it rained heavily. Thunder, lightning and streaked lightning occurred readily for a long time, and then temporary calmness had returned until midnight, and it started again.

The second occurrence was stronger than the first and took more time. It was calm impermanently till next early morning. The third occurrence was the most violent event. Earthquake, strong storm, heavy rain, streaked lightning, thunder and lightning occurred at the same time, it lasted for a long time. That was the great change of the natural earth, Yonoknakorn city was collapsed and became a wide swamp. It remains until nowadays.

THE WIDOW'S HUT WAS NOT HARMED

In the following late morning when the sun shined, the old city which was spacious and empty, full of water. Everything in Yonoknakorn was disappeared, they were collapsed under the water except a small hut of the old widow which was still standing and surrounded by swamp. Nobody knew what happened last night. Many

ที่ร่วมกันรับประทานปลาไหลเผือกก็พากัน ถึงกาลกิริยาไปตามกรรมแห่งตนสิ่งที่เหลืออยู่ ในเมืองนี้มีเพียงกระท่อมน้อยเรือนพักหญิง ม่ายชรา ที่ไม่ได้กินปลาไหลเผือก, ตั้งอยู่ โดดเดี่ยว ไม่ห่างจากขอบบึงอันกว้างนั้น และไม่มีใครรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นเมื่อคืนก่อน ผู้คนต่างทะยอยมาดูเหตุการณ์ด้วยความเศร้า สลดใจและสงสารชาวนครโยนก พวกเขา ได้ซักถามด้วยความอยากรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ อะไรขึ้นในเมืองนี้

แม่ม่ายชรา เล่าเหตุการณ์ให้ฟัง

ม่ายชราได้เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆให้ผู้คน ที่มาดูฟังว่า ในมัชฌิมยามนั้นมีหนุ่มรูปงาม ผู้หนึ่งได้เข้าไปหานางที่กระท่อมแล้วบอกว่า "ยายไม่ได้กินเนื้อปลาไหลเผือกที่ชาววังเขา ไปจับลากมาจากแม่น้ำกกและฆ่าชำแหละ เนื้อแบ่งกันกินเป็นการดีแล้ว" ยายบอกว่า "ถึงเขาแบ่งให้ก็ไม่กิน เพราะยายถือศีลไม่ กินเนื้อ หรือเบียดเบียนผู้ใดทั้งสิ้น" มานพ หนุ่มผู้นั้นสั่งอีกว่า "งั้นดีแล้ว คืนนี้หากยาย ได้ยินเสียงหรือเห็นแสงฟ้าฟาดก็อย่าตกใจ ขอให้อยู่ภายในกระท่อมนี้เท่านั้น อย่าได้ออก ไปภายนอกเด็ดขาด" ว่าแล้วมานพก็ลงจาก เรือนหายไป

หลังจากมานพหนุ่มได้ลงจากกระท่อม ม่ายชราไปไม่นานนัก เสียงอื้ออึงอลหม่าน ต่าง ๆก็ดังขึ้นเหมือนกับที่มานพหนุ่มนั้นได้ พูดไว้ นางตกใจกลัวอยู่ในกระท่อม ใจหนึ่ง ก็อยากจะเปิดประตูออกไปดูว่าอะไรเกิดขึ้น

people from other towns came to see Yonok nakorn with depressed feeling and felt pity for the people of Yonok nakon. They asked the old widow hastily because they wanted to know what event happening in the city.

THE OLD WIDOW'S DISCLOSURE

The old widow revealed that last midnight there was a young and handsome man coming to see her and told her "It's all right for you to avoid eating the albino eel that the king's retinues caught from Kukoknatee river and killed it" She replied "I won't eat it even though they divide me because I don't eat any animal". And then the young man gave instruction to her "That's good! Tonight you must stay and keep still in your house when the earthquake, strong storm, heavy rain, streaked lightning and thunder happen, you do not go out". After giving instruction the young man went out and disappeared.

Not so long after the young man went out, everything occurred in accordance with the words that the young man had told. She was shocked and felt fearful inside her hut, she wanted to open the door to see what happen outside but she dare not do because she thought of the young man's instruction She kept still inside till next morning. She was

แต่ก็ไม่กล้าทำเพราะนึกถึงมานพหนุ่มที่สั่งไว้ นางพยายามเก็บตัวเงียบอยู่ภายในกระท่อม จนถึงวันรุ่งขึ้น นางรู้สึกแปลกประหลาดใจ เมื่อเปิดหน้าต่างดู พบความเวิ้งว้างว่างเปล่าของนครโยนกที่ได้กลับกลายเป็นหนองน้ำกว้างใหญ่ไพศาลตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ชาตินี้ นรก-สวรรค์ มีจริง

ม่ายชราผู้นั้นยังได้เล่าต่อไปอีกว่า เจ้าผู้ครองนครเมืองคนไหนปกครองโดยขาดศีลธรรม จะนำความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนและบริวาร และในที่สุดก็จะนำตนไปสู่ความวิบัติ ดังเช่นเจ้าไชยชนะ อยากเป็นกษัตริย์ครองเมืองโยนกจึงได้นำเอารัชทายาท ไปสำเร็จโทษเสียก่อน แล้วจึงเป็นกษัตริย์ครองนครโยนก พระองค์ประกอบกรรมชั่วโดยวางแผนล่วงหน้าไว้ก่อน ดังนั้นผลกรรมจึงตามสนองพระองค์ให้ตายตามไปอย่างทรมาน

ม่ายชรายังเปิดเผยอีกว่า รัชทายาทที่ผู้คนเข้าใจว่าถูกฆ่าตายไปแล้วนั้น ความจริงยังไม่ตาย ยังมีชีวิตอยู่ทุกวันนี้ ส่วนผู้ที่ถูกฆ่าตายแทนรัชทายาทคนนั้นก็คือลูกชายของยายเอง รัชทายาทคนนั้นปัจจุบันคือโภชก (โภชะกะ คือนายบ้าน หรือผู้ใหญ่บ้านนั่นเอง) อยู่ที่บ้านชุม ไม่ไกลจากที่นี่ ประชาชนเรียกเขาว่า "ขุนลัง"

การสร้างเมืองใหม่

เมื่อโยนกนครได้ถึงกาลวิบัติแล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็สูญสิ้นไปหมด ประชาชนที่ยังคงมี

astonished when she opened the window, she found the spacious city of Yonoknakorn, becoming a wide swamp from that day on.

THIS EARTH HAS AUTHENTIC HELL AND HEAVEN

The old widow mentioned on that the ruler who administers the country without morality will cause the suffering to the people and his retinues. finally to himself. Taking for example, Chao Chaichana who wanted to be the king of Yonoknakorn, he ordered his close retinues to kill a royall heir for the sake of his own rank. He did evil thoughtfully, so his retribution made him die torturedly.

The old widow disclos again that the close royal heir who the people thought of he was killed. In fact, he was not dead, he was still living now. The man whom was killed instead of the royal heir was her son. As for the actual royal heir was now the village leader at Baan Chum, not so far from here, the people called him KHUNLANG.

ESTABLISHMENT OF NEW TOWN

When Yonoknakorn city had reached the disaster-time, everything was disappeared. It was necessary for the people who were still existent to establish a new city, They held the meeting for discussing about the new city. Finally, the place on

ชีวิตอยู่ก็จำต้องช่วยกันสร้างบ้านเมืองขึ้นมาใหม่ จึงได้ประชุมกันและตกลงกันเลือกเอาพื้นที่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำโขงเป็นเมืองใหม่ โดยใช้ชื่อว่า "เวียงเปิกสา" (ปรึกษา) ซึ่งอยู่ห่างจากนครโยนกไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 5 กิโลเมตร (ที่ตั้งตัวอำเภอเชียงแสนปัจจุบัน) เมื่อสร้างเวียงเปิกสาเรียบร้อยแล้ว ขุนพันนา ซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่รอดตายครั้งนั้น และเป็นผู้ที่มีอำนาจมากในกลุ่มคนเหล่านั้น ขุนพันนา จึงได้ไปเชิญขุนลังมาครองเวียงเปิกสาเป็นองค์แรก (ขุนลังคือรัชทายาทของราชวงค์สิงหนวัติ) ขุนได้ครองเวียงเปิกสา รวม 14 ขุน (ขุนคือตำแหน่งทางการปกครองในสมัยก่อน) ขุนสุกเป็นองค์สุดท้ายที่ครองเวียงเปิกสา 14 ขุนครองเวียงเปิกสาได้ 96 ปี (พ.ศ. 996-1092)

the west bank of Khong river was chosen as a new city, they named "Viang Pergsa" (Pruagsa) It was the north-east of the old Yonoknakorn which is about 5 kilometres from it. (the location of the present Chiangsaen) After the creation of Viang Pergsa, Khun Panna, one of the existent persons who had the most power at that time, went to invite Khun Lang from Baan Chum to be the first ruler of Viang Pergsa. Viang Pergsa was ruled by 14 Khuns (Khun means the former high royal rank) The first Khun who ruled the city was Khun Lang (The former heir of Singhanawati dynasty) The last Khun was Khun Sook. The 14 Khuns ruled and controled Viang Pergsa for 96 years (from B/E 996-1092)

รายชื่อขุน ที่ครองเมือง "เวียงเปิกสา"

1. ขุนลัง ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 996
2. ขุนจาง ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1007
3. ขุนช้าง ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1014
4. ขุนตาล ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1023
5. ขุนตาม ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1031
6. ขุนตัน ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1041
7. ขุนแต่ง ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1048
8. ขุนจอม ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1054
9. ขุนจง ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1058
10. ขุนจอด ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1063
11. ขุนชื่น ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1069
12. ขุนสิทธิ์ ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1077

LIST OF KHUNS WHO RULED VIANGPERGSA

1. Khun Lang Ruled from B/E 996
2. Khun Jang Ruled from B/E 1007
3. Khun Chang Ruled from B/E 1014
4. Khun Tarl Ruled from B/E 1023
5. Khun Tarm Ruled from B/E 1031
6. Khun Tan Ruled from B/E 1041
7. Khun Taeng Ruled from B/E 1048
8. Khun Jom Ruled from B/E 1054
9. Khun Jong Ruled from B/E 1058
10. Khun Jod Ruled from B/E 1063
11. Khun Chuen Ruled from B/E 1069
12. Khun Sith Ruled from B/E 1077

13. ขุนสุทธิ์ ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1081

14. ขุนสุก ขึ้นครองเมืองปี พ.ศ. 1090-1092

รวมขุนทั้ง 14 ขุนกินเมืองเวียงเปิกสาได้ 96 ปี

อนุสรณ์สถานแห่งนครโยนก

นครโยนกได้ล่มสลายไปแล้วเป็นเวลา 1546 ปี อนุสรณ์สถานยังคงปรากฏให้พวกเราได้เห็นอยู่ทุกวันนี้ นั่นคือหนองบงคาย หรือทะเลสาบเชียงแสน อยู่ที่บ้านกู่เต้า หมู่ 3 ตำบลโยนก อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย อนุสรณ์สถานแห่งเมืองโยนกนี้เคยเป็นเมืองที่รุ่งเรืองในอดีต แต่ถึงกาลวิบัติเพราะผู้ครองนครขาดคุณธรรมและศีลธรรม ปัจจุบันทะเลสาปเชียงแสนได้รับการปรับปรุง และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีเนื้อที่กว่า 2,700 ไร่ และกลางทะเลสาบนั้น ยังมีเกาะอยู่ 1 เกาะ เรียกว่า "ดอนแม่ม่าย" หรือเกาะแม่ม่ายนั่นเอง

อาณาจักรโยนกถูกขอมยึด

ในปลายยุค ราชวงค์ สิงหนวัติ อาณาจักรโยนกเคยถูกขอมดำยึด นครโยนกตกอยู่ภายใต้การปกครองของขอมดำถึง 19 ปี เจ้าพรมกุมารได้ขันอาสาเข้าปราบขอมดำจนแตกหนีกระเจิงไปในปี พ.ศ. 919

13. Khun Suth Ruled from B/E 1081

14. Khun Sook Ruled from B/E 1090-1092

The 14 Khuns totally ruled Viangpergsa for 96 years.

THE REMINDER OF YONOKNAKORN

Yonoknakorn was collapsed 1546 years ago, the reminder can be seen nowadays which the people call Nong Bong Kai Or Chiangsaen lake where located at Baan Kutao, Mu 3, Tambol Yonok, Ampher Chiangsaen, Chiang Rai. It's the reminder of Yonoknakorn which was used to be prosperous in the past, it became disastrous due to it's immoral ruler. At present Chiangsaen lake is improved and developed as a tourist place which is more than 2,700 square Rais wide. And there is an island in the middle of this lake, the people call "Don Mae My" which means widow island.

YONOK KINGDOM WAS SEIZED BY BLACK CAMBODIAN

At the late Singhanawati dynasty's period, Yonoknakorn was seized by the Black Cambodian, the chief of Black Cambodian became the ruler of the city. Yonoknakorn was under the control of Black Cambodian for 19 years. Chao Promkumara defeated the Black Cambodian and succeeded in regaining the entire control of Yonoknakorn in the year B/E 919

อาณาจักรล้านนา ถูกพม่ายึด

ในยุคอาณาจักรล้านนา ตั้งแต่ พ.ศ. 2101 เป็นต้นมา ล้านนาไทยถูกพม่ายึดครองหลายยุคหลายสมัย ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของพม่า รวมแล้วไม่ต่ำกว่า 200 ปี แต่ละครั้งจะถูกกองทัพไทยขับไล่ออกไปจากเมืองต่าง ๆ ดังนี้

ครั้งที่ 1 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขับไล่พม่าออกจากเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2142

ครั้งที่ 2 พระเจ้าตากสินมหาราช ขับไล่พม่าออกจากเชียงแสน ในปี พ.ศ.2245

ครั้งที่ 3 พระยากาวิละขับไล่พม่าออกจากเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2317

ครั้งที่ 4 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ขับไล่พม่าออกจากเชียงแสนในปี พ.ศ. 2347

ครั้งที่ 5 เจ้าอินทวิไชยานนท์ ขับไล่พม่าออกจากเชียงแสน ในปี พ.ศ. 2417

ครั้งที่ 6 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขับไล่พม่าออกจากเชียงแสนในปี พ.ศ. 2424

สถานภาพ เมืองเชียงแสน

เมืองเชียงแสน ได้เปลี่ยนฐานะเป็นกิ่งอำเภอเชียงแสนหลวง ในปี พ.ศ. 2442 ขึ้นตรงกับอำเภอแม่จัน กิ่งอำเภอเชียงแสนหลวง เปลี่ยนฐานะเป็นอำเภอเชียงแสนในปี พ.ศ. 2500 ขึ้นตรงกับจังหวัดเชียงราย

LANNA KINGDOM WAS SEIZED BY BURMA (Myanmar)

From the year B/E 2101 Lanna kingdom was seized by Burma several periods, and totally being under the burmese control more than 200 years, Lanna kingdom troop joined Thai kingdom troop for defeating Burmese troop many times such as;

1. King Naresuan, the Great expelled Burmese troop from Chiangmai in B/E 2142
2. King Taksin, the Great expelled Burmese troop from Chiangsaen in B/E 2245
3. Chao Kavila, expelled Burmese troop from Chiangmai in B/E 2317
4. King Buddhayodfachulaloke, expelled Burmese troop from Chiangsaen in B/E 2347
5. King Intavichaiyanont, expelled Burmese troop from Chiangsaen in B/E 2417
6. King Chullachomklao, expelled Burmese troop from Chiangsaen in B/E 2424

THE STATUS OF MAUNG CHIANGSAEN

Muang Chiangsaen had been changed the status and became King-umper Chiangsaenluong by being under the direct control of Umper Maechan in the year B/E 2442. King-umper Chiangsaenluong became Umper Chiangsaen in the year B/E 2500 and being under the direct control of Jungwat Chiangrai from that day on.

เส้นทางสู่วัดพระธาตุผาเงา

The way to Wat Phrathat Pha-ngao

ที่ตั้งของวัดพระธาตุผาเงา

วัดพระธาตุผาเงาตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขงทางด้านทิศตะวันตก ตรงกันข้ามกับประเทศลาว อยู่ในหมู่บ้านสบคำ ตำบลเวียง อำเภอบ้านเชียง ประมาณ 3 กม. หรืออยู่ห่างจากสามเหลี่ยมทองคำ ประมาณ 15 กม. มีพื้นที่ทั้งหมด 743 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินเขาเล็ก ๆ ทอดยาวลงมาตั้งแต่บ้านดอยจำปี ผ่านบ้านดอยจันและสิ้นสุดที่บ้านสบคำ แต่ก่อนเขาเรียกดอยลูกนี้ว่า "ดอยคำ" แต่มาช่วงหลัง ๆ ชาวบ้านเรียกว่า "ดอยจัน"

พระธาตุโบราณ 3 องค์

เนินเขาข้างล่าง เป็นที่ตั้งของพระธาตุผาเงา ที่สร้างไว้บนหินก้อนใหญ่ ถัดจากนั้นสูงขึ้นไป 300 เมตร เป็นซากเจดีย์ สูงประมาณ 5 เมตร ชาวบ้านเรียกว่าพระธาตุจอมจัน ส่วนที่สูงที่สุดของเนินเป็นที่ตั้งของซากเจดีย์อีกองค์หนึ่ง สูงประมาณ 5 เมตรเช่นกัน ชาวบ้านเรียกว่า พระธาตุเจ็ดยอดต่อมาทางวัดได้สร้างพระบรมธาตุพุทธนิมิตรเจดีย์ ครอบองค์พระธาตุเจดีย์เดิมไว้ แต่ก็ยังสามารถมองเห็นซากของพระเจดีย์เจ็ดยอดได้ ณ ภายในพระเจดีย์องค์ใหม่นี้ สรุปแล้วในวัดนี้มีเจดีย์โบราณสร้างไว้ในอดีตถึง 3 องค์คือ

1. พระธาตุผาเงา (ล่างสุด)
2. พระธาตุจอมจัน (อยู่ระหว่างกลาง)

LOCATION OF THE WAT

Wat Phrathat Pha-Ngao is situated on the west bank of Khong river which is the opposite of Lao, it's standing at Ban Sobkam, Tambol Viang, Umper Chiangsaen. It's located at the south of Chiangsaen district that about 3 kilometers far. And in other words, it's 5 kilometres far from the famous Golden Triangle. Wat area is 743 squate Rais wide. The most of land is the mound which is the extended small hill from Ban Jampee, through Ban Doijan and sloping down to Ban Sobkam. Formerly, this small mountain was called Doi Kam, but the modern people call Doi Jan.

ANCIENT PAGODAS

The below sloping mound is the place where a pagoda was built on the big stone called Phrathat Pha-Ngao. The higher sloped mound is the place of the ancient pagoda which the remnant stood only 5 metres high, the people called Phrathat Chom fan. The highest sloped mound is the location of the other ancient pagoda which is also about 5 metres high, the people called Phrathat Jedyod. Latterly, Phrathat Buddha Nimitr Jedee was built covering the remnant of Jedyod which the original Jedyod can be seen inside the new pagoda.

3. พระธาตุเจ็ดยอด (บนสุด)

ผู้สร้างพระธาตุผาเงา

จากพงศาวดารโยนก บอกว่า ขุนผาพิง หรือขุน พิง (พระองค์พิง) เจ้าผู้ครองนครโยนก องค์ที่ 23 ช่วงปี พ.ศ. 494-512 เป็นผู้สร้างเจดีย์ไว้บนหินก้อนใหญ่ ที่เชิงเขาดอยจันทร์ ซึ่งเข้าใจว่าหมายถึงพระธาตุผาเงาในวัดนี้ พระธาตุผาเงาได้ชำรุดทรุดโทรมลงมาก คาดว่าน่าจะมีการบูรณะมาบ้าง เพราะพระธาตุองค์นี้ตั้งอยู่ที่ลาดต่ำสุดของภูเขาซึ่งง่ายต่อการดูแลซ่อมแซม

ผู้สร้างพระธาตุจอมจัน และพระธาตุเจ็ดยอด

ต่อมาภายหลัง เมื่อขุนลังได้ขึ้นครองเมือง "เวียงเปิกสา" (เมืองเชียงแสนปัจจุบันนี้) ช่วงปี พ.ศ. 996-1007 พระองค์ได้ชักชวนไพร่บ้านชาวเมืองทั้งหลายให้ช่วยกันสร้างเจดีย์ไว้บนยอดดอยคำ ซึ่งปัจจุบันชาวบ้านเรียกว่าดอยจันทร์ เจดีย์ที่ว่านี้หมายถึงพระธาตุจอมจันและพระธาตุเจ็ดยอด เจดีย์ทั้ง 2 องค์นี้ถูกภัยธรรมชาติทำลายเช่นถูกแดด-ฝนและลม พัดทำลายมานับพันปี จนเหลือแต่ซากฐานไว้ประมาณ 5 เมตร ประกอบกับช่วงนั้นภาวะเศรษฐกิจอาจจะฝืดเคืองจนทำให้ชาวบ้านทอดทิ้งศาสนา ขาดการดูแลเอาใจใส่ และที่ฐานองค์พระเจดีย์ทั้งสองก็มีรอยขุดเจาะ อาจจะเป็นฝีมือ

It's concluded that there are 3 ancient pagodas standing in this Wat, their names are different and classified as follows;

1. Phrathat Pha-Ngao (Below)
2. Phrathat Chom-Jan (Higher)
3. Phrathat Jedyod (Highest)

THE FOUNDER OF PHRATHAT PHA-NGAO

According to the local historical records of Yonoknakorn, it's shown that Khun Phaping or Khun Ping (Phra Ong Ping), the 23 rd. ruler of Yonoknakorn, he had a pagoda built on the big stone at the low slopes of Doi Jan which is considered as Phrathat Pha-Ngao. It was already dilapidated because of the long abandonment, it maybe be maintained by some devout Buddhists due to it stood on the lowest slopes of the mountain which easy to climb.

THE FOUNDER OF PHRATHAT CHOM JAN AND JED YOD

Latterly, after khun Lang ascended the throne as the first ruler of Viang Pergsa (Chiangsaen) He Persuaded and motivated his people to join together for building 2 pagodas on the top of Doi Kam that the people called Doi Jan till nowadays. It's presumable, they are Phrathat Chom Jan and Phrathat Jed Yod. These two pagodas were damaged by natural factors such as sun,

ของพวกนักสะสมของเก่าเสาะแสวงหาโบราณวัตถุก็เป็นได้

ชื่อของวัด พระธาตุผาเงา

ชื่อของวัดนี้มาจากชื่อของพระธาตุผาเงาที่ตั้งอยู่บนยอดเขาหินก้อนใหญ่ คำว่าผาเงาก็คือเงาของก้อนผา (ก้อนหิน) หินก้อนนี้มีลักษณะสูงใหญ่ คล้ายรูปทรงเจดีย์และทำร่มเงาได้ดีมาก ชาวบ้านจึงตั้งว่าว่า "พระธาตุผาเงา" ความจริงก่อนที่ย้ายวัดมาที่นี่ เดิมก็มีชื่อว่า "วัดสบคำ" ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำโขง ฝั่งน้ำได้พังทลายลง ทำให้บริเวณของวัดพัดพังลงใต้น้ำโขงเกือบหมดวัด คณะศรัทธาจึงได้ย้ายวัดไปอยู่ที่ใหม่บนเนินเขา ซึ่งไม่ไกลจากวัดเดิม

การสร้างวัดใหม่

ตอนแรกโต้สันนิษฐานว่าบริเวณเนินเขาเล็ก ๆลูกนี้กำลังแผ้วถางอยู่นี้จะต้องเป็นวัดเก่าแน่ เพราะได้พบซากโบราณวัตถุกลาดเกลื่อนไปทั่วบริเวณ

ในเดือนกุมภาพันธ์ 2519 จึงได้ลงมือแผ้วถางป่า แต่เดิมที่แห่งนี้ เคยเป็นถ้ำเรียกว่า ถ้ำผาเงา งงปากถ้ำถูกปิดไว้นานทำให้บริเวณแห่งนี้เป็นป่ารกชัฏเต็มไปด้วยซากโบราณแห่งนี้ เป็นป่ารกชัฏเต็มไปด้วยซากโบราณวัตถุกระจัดกระจายอยู่กลาดเกลื่อน

rain and wind due to the economic hardship, the people abandoned the Buddhist religion for a long time and couldn' t offer financial support, the maintenance of pagoda was abandoned, so that the remnants of pagoda stood only 5 metres high. There was also a cavity under the remains of pagoda which probably was made by curious collectors seeking Buddhist relics.

NAME OF THE WAT

The name of this Wat was derived from the name of ancient pagoda which is situated on a big stone. Pha-ngao means the shadow of the stone because the stone is big and tall, it's suitable for making a good shadow. Therefore the people called this pagoda "Phrathat Pha-Ngao" In fact, before moving the temple, the former name of this temple was "Wat Sobkam" which was situated on the bank of Khong river. The bank was tumble down, it caused the temple to collapse into the tide of Khong river. The temple patrons had to move the temple to a new place on the small hill which is near the old temple site (Wat Sobkam)

THE ESTABLISHMENT OF THE WAT

It was presumed that the small hill where was cleared away the forest for a new temple was the forsaken temple

เต็มไปหมด มีชิ้นส่วนใหญ่อยู่ชิ้นหนึ่ง เป็นพระพุทธรูปครึ่งองค์ช่วงล่างหน้าตักกว้าง 4 วา เชื่อว่าเป็นพระประธานในวิหาร คณะศรัทธาจึงตั้งใจบูรณะ ปฏิสังขรณ์ให้สมบูรณ์เหมือนเดิม

ความฝันของ นายจันทา พรมมา

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2519 นายจันทา พรมมา หนึ่งในคณะศรัทธาทั้งหมดที่เริ่มบุกเบิกแผ้วถางป่า ได้นอนหลับฝันในเวลากลางคืนว่า มีพระภิกษุองค์หนึ่งรูปร่างสูง-ดำ มาบอกว่า "ก่อนที่จะยกชิ้นส่วนองค์พระประธานที่เหลือครึ่งองค์ออก ให้ไปนิมนต์พระมา 8 รูป ทำพิธีสวดถอนเสียก่อนแล้วจะได้พบสิ่งมหัศจรรย์ยิ่งกว่านี้"

ทำพิธีสวดถอดป่า

รุ่งขึ้นวันที่ 1 มีนาคม 2519 นายจันทา พรมมา จึงได้นำเอาความฝันนั้นไปบอกให้คณะศรัทธาทั้งหมดฟัง และต่อจากนั้นทุกอย่างก็ดำเนินไปตามความฝันทุกประการ เพื่อปรับพื้นที่ซึ่งเต็มไปด้วยตอไม้ รากไม้ และก้อนหินน้อยใหญ่งานปรับพื้นที่ได้ดำเนินไปด้วยความยากลำบาก

ค้นพบพระพุทธรูป หลวงพ่อผาเงา

วันที่ 17 มีนาคม 2519 เวลา 14.00 น. เมื่อคณะศรัทธาได้เคลียร์พื้นที่เรียบร้อยแล้ว

owing to the ruins of temple and pagoda appeared throughout the area.

In February 1976 (B/E 2519) the temple patrons began to clear away the forest, it was the cave named Thampha-ngao which was shut for a long time. It became a dense forest and full of pieces of ancient ruins. A big ruin was a half statue of Buddha which is 20 feet wide. They intended to repair that ruin to be as good as the original status.

CHANTA PROMMA'S DREAM

At night, on the 28th February 1976 Mr.Chanta Promma, one of the patrons while sleeping had a dream in which a black & tall monk appeared before him and told him that before elevating the piece of half statue, you must invite 8 monks to perform a religious rite and pray in ceremony of elevating, and and then you will find a miraculous object inside.

THE PROCESSION OF RELIGIOUS RITE

In The following morning the 1st March 1976 Mr.Chanta Promma related all his detailed dream to all temple patrons, and then the procession of religious rite was taken place in accordance with the dream. It was rather difficult to clear away the forest because it was full of stumps, roots and stones.

ทุกคนต่างตื่นเต้นและปิติยินดีเมื่อได้พบว่าใต้ตอไม้นั้น (หน้าฐานพระประธาน) มีอิฐโบราณก่อเรียงไว้ เมื่อยกหินออกก็พบหน้ากาก (แผ่นทึบ) ก่อกั้นไว้ เมื่อเอาหน้ากากออก จึงได้พบพระพุทธรูปมีลักษณะสวยงามมาก ผู้เชี่ยวชาญทางโบราณวัตถุได้วิเคราะห์ว่าพระพุทธรูปองค์นี้มีอายุระหว่าง 700-1,300 ปี คณะทั้งหมดจึงได้พร้อมกันตั้งชื่อพระพุทธรูปองค์นี้ว่า "หลวงพ่อผาเงา" และเปลี่ยนชื่อวัดใหม่เป็น "วัดพระธาตุผาเงา" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

วัดประจำเมืองเก่า

ในช่วงสมันอาณาจักรโยนก วัดร้างแห่งนี้กำลังอยู่ช่วงที่เจริญสุดขีดสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นวัดที่สำคัญและประจำกรุงเก่าแห่งนี้ก็เป็นได้ จะเห็นได้ว่าพระพุทธรูปหลวงพ่อผาเงาที่ขุดค้นพบนี้ ถูกสร้างและฝังอยู่ใต้พระพุทธรูปองค์ใหญ่ (พระประธาน) คงจะปิดบังซ่อนเร้นกลัวถูกโจรกรรมจากพวกนิยมสะสมของเก่า

LUONG POH PHA-NGAO WAS DISCOVERED

On the 17th March 1976 at 2.00 P.M. all patrons felt satisfied and delighted when they found a small wall of bricks underneath a big stump, after clearing up the area. When the wall was broken they found a mask inside and then a nice statue of Buddha behind it. The archaeologist guessed that the statue was during 700-1,300 years old. All temple patrons called this statue "Luong poh Pha-ngao" and then changed the name of the temple as Wat Phrathat Pha-ngao until nowadays.

THE TUTELARY TEMPLE OF THE OLD CITY

It's believed that during the period of Yonok Kingdom, this forsaken temple was very thrived and prosperous. Presumably, it was the tutelary temple of the old city because it's found that Luongpoh Pha-Ngao was hidden by deep burying underneath the largest image of Buddha for preventing from stolen collectors.

พระพุทธรูปหลวงพ่อผาเงา ซึ่งค้นพบเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2519 เวลา 14.00 น. อายุระหว่าง 700-1,300 ปี

The Statue of Luong Poh Pha-ngao which was discovered by the temple patrons on the 17th March 2519 (1976) at 2.00 P.M. it's during 700-1,300 years old.

ซากพระเจดีย์ทั้ง 3 องค์

บน พระธาตุเจ็ดยอด (พระพุทธรูปนิมิตรเจดีย์สร้างครอบไว้)

ล่าง พระธาตุจอมจัน (อยู่หน้าอุโบสถยังไม่ได้บูรณะ)

ขวา พระธาตุผาเงา (อยู่ข้างล่าง บูรณะบางส่วน)

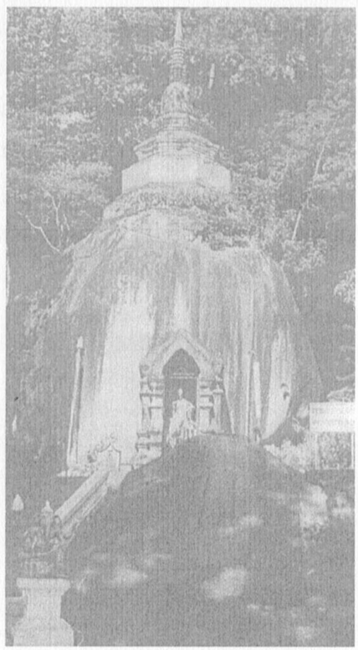
Above. the remnant of Jedyod pagoda

Below. the remnant of Chomjan pagoda

Right. the remnant of Pha-ngao pagoda

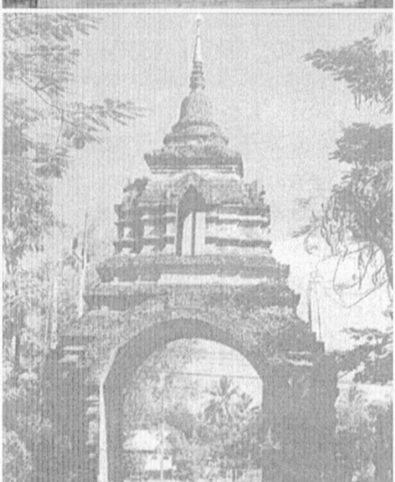

พระวิหารหลังนี้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป หลวงพ่อผาเงา

Here is the Viharn where Luong Poh Pha-ngao statue was installed.

อุโบสถ คณะกรรมการศรัทธาสร้างถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถวายเมื่อ ๖ มกราคม ๒๕๔๗

UBOSOTH (chapel)

The committee of the temple pátronages leuilt to hand over to Her Royal Highness Princess Somdej Phrathepratanarajsuda on 6 January B/E 2547

ซุ้มประตูเข้าวัด

Arbor gate of the Wat

การพัฒนาวัด

เมื่อค้นพบพระพุทธรูปหลวงพ่อผาเงาแล้ว วัดเก่าแห่งนี้ก็ถูกบูรณะและพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง การก่อสร้างวัตถุถาวรต่าง ๆ ก็ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง เช่น ซุ้มประตูวัด, กำแพงด้านหน้า, กุฏิสงฆ์, ศาลาการเปรียญ และพระธาตุผาเงา ท่านเจ้าอาวาสองค์แรกท่านเป็นพระนักพัฒนา ท่านได้สร้างพระวิหาร ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระธาตุผาเงา ที่เห็นอยู่ทุกวันนี้

จากวัดร้างเป็นวัดปกติ

เมื่อมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางกรมการศาสนาจึงได้ประกาศยกเลิกฐานะวัดร้างให้เป็นวัดปกติทั่วไปที่มีพระภิกษุสงฆ์สามเณรอยู่ประจำพรรษา ตั้งแต่ 22 ตุลาคม 2522

รายนามเจ้าอาวาสของวัด

นับตั้งแต่ย้ายพระภิกษุสามเณรจากวัดสบคำ มาอยู่วัดพระธาตุผาเงานี้มีเจ้าอาวาสรวม 3 รูปคือ

1. พระอาจารย์คำแสน คัมภีโร เป็นเจ้าอาวาสปี พ.ศ. 2519-2529

2. พระอาจารย์วัณชัย ลีลวัณโณ เป็นเจ้าอาวาสปี พ.ศ. 2530-2531

3. พระพุทธิญาณมุนี เป็นเจ้าอาวาสปี พ.ศ. 2531-ปัจจุบัน

ท่านเจ้าอาวาสองค์ที่ 3 ท่านเป็นพระนักพัฒนาและมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลท่านได้ดำเนินการตวามแผนการพัฒนาวัดที่ท่านเจ้าอาวาสองค์แรกได้ถือปฏิบัติมาตั้งแต่ต้น

DEVELOPMENT OF THE WAT

After discovering the statue of Luongpoh Pha-Ngao, this forsaken temple was developed continually. At first, the constructions of the arbor gate, frontal wall, monk-abode, religious education house and restoration of Pha-Ngao pagoda were taken place. The first abbot was a developer of the Wat, he planned to have the temple built urgently.

FORSAKEN TEMPLE BECANE A COMMON TEMPLE

Forsaken temple had been changed and became a common temple in accordance with the Thai Religious Department announcing the appointment of forsaken temple as a common temple on 22nd October B/E 2522

LIST OF THE ABBOTS

1. Ven. Kamsaen Kampeero acting as at B/E 2519-2529

2. Ven. Wanchai Silawanno acting as at B/E 2529-2531

3. The Right Ven. Phra buddhiyanmuni acting as at B/E 2531- Today

During the 3rd abbot's period, Phrabuddhiyanmuni who is a high visionary monk, he tries to follow up the plan of temple development which made by the first abbot.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานเฉลิมฉลองพระบรมธาตุพุทธนิมิตเจดีย์ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย ยอดฉัตรของพระบรมธาตุพุทธนิมิตเจดีย์ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2536

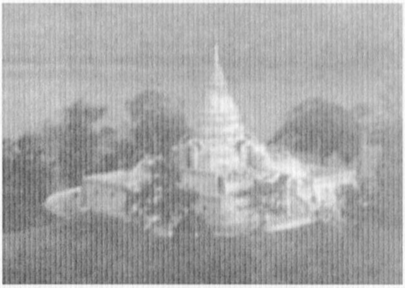
Their Majesties the king and the queen attended the celebrational ceremony of Buddha Nimitr Jedee, and the king was anointing and sprinkling the parasol top of the Buddha Nimitr jedee on 29th Jan. 2536

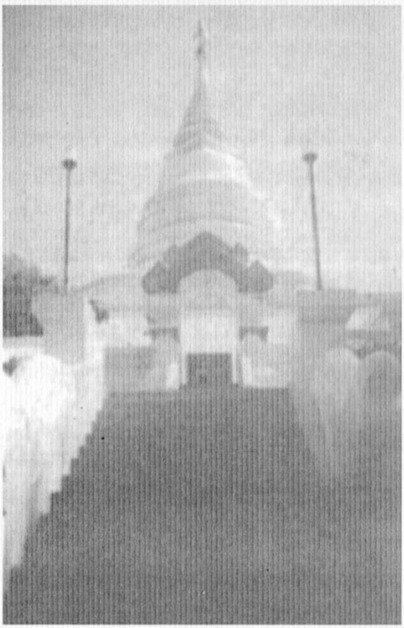

สมเด็จฯพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จพระราชดำเนินแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงวางศิลาฤกษ์และทรงเททองหล่อพระพุทธรูปเชียงแสนสิงห์หนึ่ง เพื่อประดิษฐานไว้ในพระบรมธาตุพุทธ-นิมิตเจดีย์ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2524

Her Majesty the queen and Her Royal highness princess Somdej phrathep Ratanarajsuda paid visits to Wat Phrathat Pha-ngao on the King's behalf. In picture, the queen was anointing and sprinkling the brick, silver, gold and alloy leaves for casting a Chiangsaen Buddha statue, in Singha one style that was installed inside the Buddha Nimitr Jedee, and placing a stone foundation of Buddha Nimitr jedee on 29/1/24

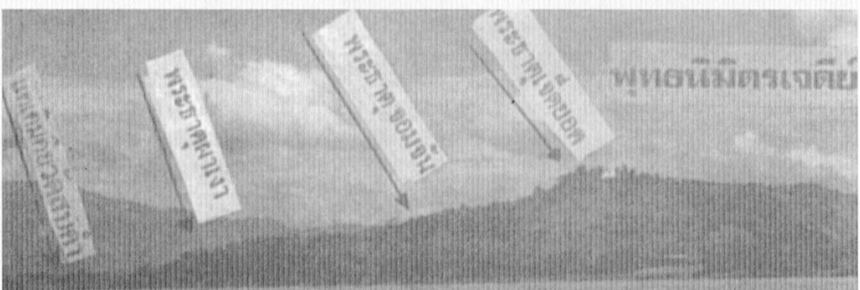

พระบรมธาตุพุทธนิมิตเจดีย์ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2526 โดยสร้างคร่อมฐานองค์เจดีย์เจ็ดยอด เพื่อเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 60 พรรษา

Phrathat Buddha Nimitr Jedee was built in the year B/E 2526 which covered the ruin of Jedyod pagoda. It was considered a great honor of entertain our king in occasion of approaching 60 years old.

ภาพล่าง มองจากฝั่งลาว จะเห็นดอยจันทอดยาวลงมาสิ้นสุดที่บ้านสบคำ และสามารถมองเห็นพระพุทธนิมิตเจดีย์บนยอดเขาได้อย่างชัดเจน

Looking from the Laos side, it shows the extended Doijan mountain which slopes down to Ban sobkam, the Buddha Nimitr Jedee can be seen clearly.

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกต้นศรีมหาโพธิ์หน้าวิหารหลวงพ่อผาเงา เมื่อครั้งทรงวางศิลาฤกษ์ พระบรมธาตุพุทธนิมิตเจดีย์ เมื่อปี พ.ศ. 2524

Her Majesty the queen was planting the Bothi tree at the front of Luong Poh Pha-ngao temple during her visit, placing a stone foundation of Buddha Nimitr Fedee in the year B/E 2524

ต้นศรีมหาโพธิ์ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปลูกไว้เมื่อปี พ.ศ. 2524

The Bothi tree that Her Majesty Queen the had planted in the year B/E 2524

พระมหาเถระ 10 รูป กำลังเจริญชัยมงคลคาถา ในงานยกช่อฟ้าพระอุโบสถเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2542 ประกอบด้วย

The monks were performing a religion rite and prayed in the ceremony of elevating Choh Far on the 11th January 1999 (B/E 2542) The religious praying rite consisted of 10 Mahatheras as mentioned below;

1.	พระธรรมวิมลโมลี	วัดศรีโคมคำ	Phra Thamvimolmolee
2.	พระเทพรัตนมุนี	วัดพระแก้ว	Phra Thepratanamunee
3.	พระสุนทรปริยัติวิธาน	วัดพระสิงห์	Phra Sunthornpariyathvitarn
4.	พระครูหิรัญเขตคณารัตน์	วัดศรีบุญเรือง	Phrakru Hirankhetkanarak
5.	พระครูมานิตบุญญาคม	วัดห้วยไคร้ใหม่	Phrakru Manitboonyakom
6.	พระครูพิพัฒน์รัตนพงศ์	วัดพระแก้ว	Phrakru Pipathratanapongse
7.	พระครูวรรัตนธรรม	วัดสบสม	Phrakur Bowornratanatham
8.	พระครูขันติพลาธร	วัดฝั่งหมิ่น	Phrakur Khantiplatorn
9.	พระครูจิรคุณาธาร	วัดไชยสถาน	Phrakur Jirakunatarn
10.	พระครูสันติสมณคุณ	วัดสันติวนาราม	Phrakur Santisamanakun

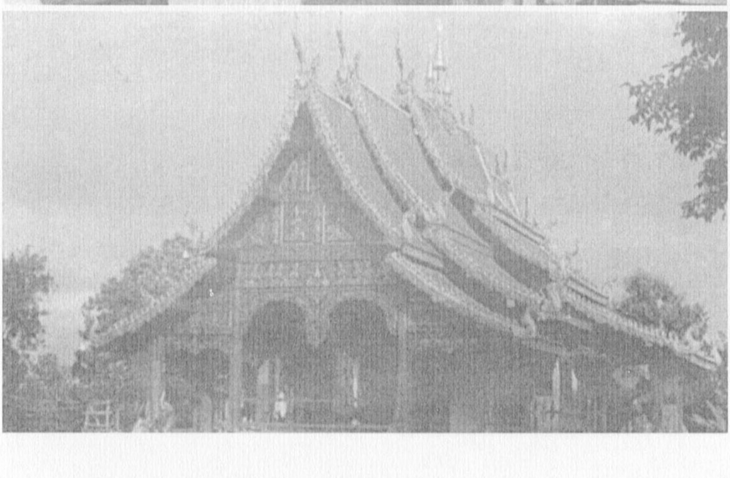

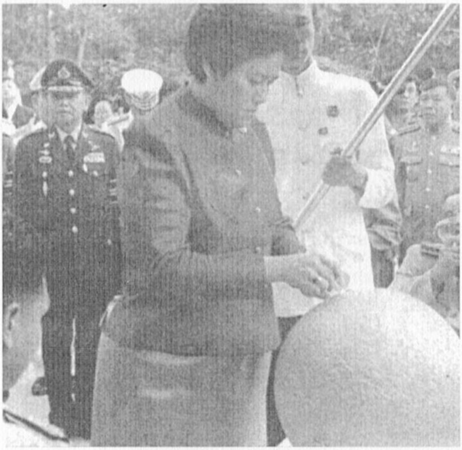

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงใช้ผ้าเจ็ดสีผูกช่อฟ้าเอก ก่อนที่จะยกช่อฟ้าขึ้นสู่หลังคาพระอุโบสถ

Her Royal Highness Princess Somdej Phrathepratanarajsudatied Choh Far (Dragon head) with auspicious white robes before elevating up to the new Ubosoth roof.

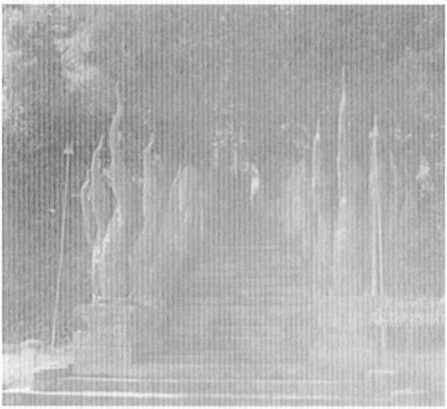
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเจิม และปิดทองลูกนิมิตอุโบสถเป็นปฐมฤกษ์พร้อมกับยอช่อฟ้าเอก และถวายผ้าป่า ที่วัดพระธาตุผาเงา เมื่อ 11 มกราคม 2542

Her Royal Highness Princess Somdej Phrathepratanarajsuda was anointing and gilding the stone foundation of new Ubosoth (Chapel), elevating Choh Far (Dragon head) and offering yellow robes to the monks here on 11th Jan. 2524

ท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช ณ อยุธยา และพระพุทธิญาณมุนี เจ้าอาวาสฯ กำลังวางศิลาฤกษ์อุโบสถ เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2536

Chief of patrons, her ladyship Usana and the Abbot were placing a stone foundation of Ubosoth (chapel) on 23rd April 2536

บันไดนาค ซึ่งอยู่หลังวิหาร ที่จะขึ้นสู่พระอุโบสถ (หรือจากพระธาตุผาเงาขึ้นสู่พระธาตุจอมจัน)

This is the serpent staircase which was built linking from Viharn (temple) to Ubosoth (Chapel) or other work, from Phrathat Pha-Ngao to Phrathat Chomjan.

คณะอุปถัมภ์และดำเนินการก่อสร้างวัดพระธาตุผาเงาชุดแรก โดยมีท่านผู้หญิงอุศนา ปราโมช ณ อยุธยา เป็นประธาน (ที่ 2 จากขวา)

The first committee of the temple patronage, her ladyship Usana Pramoch Na Ayuthaya, chief of patrons. (Second from right)

清萊府昌盛縣讀塔帕敖佛寺傳奇歷史

編印於崇慶皇上陛下七秩晉二聖壽吉年

編訂者：乃巴逸・陳達拉努軍

第一次出版 2542年12月
再　　　版 2545年 2月

拍讀帕敖佛寺住持
拍丘沛訕博他那披叻

序言

本書是乃巴逸・陳達拉努軍於崇慶皇上陛下七秩晉二聖壽吉年中增修編訂而成，參考古代歷史文獻，各家大學的歷史資料檔案，作為研究歷史者參考之用。

拍讀帕敖佛寺住持
拍丘沛訨博他那披叻
2542年12月5日

本書作書 感言

本書的編訂，參考了多年古代歷史文獻如下：

1. 鑾菩帕敖法歷原本。
2. 藝術廳昌盛城史記。
3. 清邁大學社會學研究院昌盛城傳奇史記。
4. 藝術大學蓬沙旺・庵瑪拉別教授編著之昌盛城傳奇史書。
5. 昌萊叻差博師範學院文化處主任納呂蒙・良蘭是教授供給資料。
6. 昌盛渡假村助理總經理坤拉耐・猜差納供給資料。
7. 拍讀帕敖佛寺住持拍丘沛訕博他那披叻口述資料。

本書作者期望本書面世，能有助於各界人士加深了解歷史，種族，政治，行政，宗教及古代社區民眾生活概況。

巴逸・陳達拉努軍
本書作者
2542 年12月5日

本書目錄

泰國北部邊境昌盛城及黃金三角簡圖

中國雲南省、西雙班納、昌倫、緬甸、撣邦、昌敦、帕葉城、寮國、黃金三角、滙西、泰國夜柿、昌盛、他忠、昌孔、芳景、昌萊、昌康、昌盛城古時民眾係自中國西雙班納市移居而來，屬“泰呂”族另一部份則來自緬甸撣邦昌敦市為“大傣族”棲居於夜谷河濱，當時昌倫及昌敦曾在泰國版圖中，時期為2325—2352年。

圖（上）古代淵本沙今為昌盛城。

（中）昌盛工商業區

（下）黃金三角風光馳譽世界，圖中可見泰人經營之豪華的高齡泰英屋大酒店及帕拉渡假村。

昌盛城

昌盛城是一個古城，蘭那居民老輩人稱為“古城”具有仟年歷程，其領域廣及六個領土，計有：素旺孔南，育諾，蘭那，緬甸，大城及現今泰境。

位於昌萊府東面60公里遙之昌盛城，北面與緬甸毗鄰有鑾河為隔，東面與寮國對面有湄公河為分界。

古代昌盛城

昌盛城古代有“泰呂”及“大傣”兩族，棲居於夜谷河河濱，此地原為素旺孔南城所在地。

“泰呂”及“大傣”族將昌盛城定名為“納攀信哈納越”根據興建此城是來自印度叻差渠那空城信哈納越王子御號為名，相傳有海龍王化身為婆羅門教士在佛曆前129年協助建成，之後改名為“育諾那空猜武里”是昌盛淵育諾那空或育諾那空，統治之皇共四十八位，首代皇為拍耶信哈納越，末代皇帝為拍翁猜差納，統治一千一百廿五年，自佛曆前129年至佛曆996年。

信哈納越皇朝第48代皇

根據育諾古代史書記載，佛曆991年昭猜差納陰謀將登上皇位之先皇皇儲弒掉，然後由皇妃所生之太子，即己身登上皇位，他屬於殘暴昏君，官民不尊敬，因此當時民不聊生，國家秩序大亂。

育諾朝代歷代皇帝

1.	披耶信哈納越	佛曆前129年登基
2.	披耶干他智	佛曆前 28年登基
3.	披耶趨叻	佛曆 1年登基
4.	披耶挽萊納叻	佛曆 100年登基
5.	拍翁昌	佛曆 151年登基
6.	拍翁村	佛曆 183年登基
7.	拍翁南	佛曆 200年登基
8.	拍翁方提叻	佛曆 216年登基
9.	拍翁察	佛曆 276年登基
10.	拍翁喪	佛曆 298年登基
11.	拍翁永	佛曆 313年登基
12.	拍翁繳	佛曆 329年登基
13.	拍翁銀	佛曆 343年登基
14.	拍翁勇	佛曆 357年登基
15.	拍翁岩	佛曆 372年登基
16.	拍翁呂	佛曆 405年登基
17.	拍翁祿	佛曆 416年登基
18.	拍翁隆	佛曆 423年登基
19.	拍翁黎	佛曆 430年登基
20.	拍翁良	佛曆 446年登基
21.	拍翁途	佛曆 463年登基
22.	拍翁斗	佛曆 478年登基
23.	拍翁屏	佛曆 494年登基
24.	拍翁是	佛曆 512年登基
25.	拍翁頌	佛曆 528年登基
26.	拍翁松	佛曆 544年登基
27.	拍翁烹	佛曆 560年登基
28.	拍翁藩	佛曆 581年登基
29.	拍翁曾	佛曆 593年登基
30.	拍翁富	佛曆 604年登基
31.	拍翁番	佛曆 615年登基
32.	拍翁旺	佛曆 622年登基
33.	拍翁拉提	佛曆 671年登基
34.	拍翁拉盛	佛曆 721年登基

35. 拍翁拉頌	佛曆	748年登基
36. 拍翁貼	佛曆	785年登基
37. 拍翁功	佛曆	771年登基
38. 拍翁貢	佛曆	795年登基
39. 拍翁猜	佛曆	799年登基
40. 拍翁秦	佛曆	818年登基
41. 拍翁崇	佛曆	832年登基
42. 拍翁鵬	佛曆	851年登基
43. 拍翁蘋	佛曆	866年登基
44. 拍翁扁	佛曆	880年登基
45. 拍翁攀	佛曆	898-900年登基

孔南攻佔育諾皇登基

佛曆900-919年

45. 拍翁攀(原皇帝)	佛曆919-986年登基	
46. 拍翁圖奇達	佛曆	956年登基
47. 拍翁瑪哈旺	佛曆	940年登基
48. 拍翁猜差納	佛曆991-996年登基	

育諾皇朝四十八位皇帝統治，然後，變成深潭，皇朝1125年。

巨型白鰻魚

佛曆996年，拍翁猜差納皇大臣們例常赴森林中狩獵時，在谷河中發現有一頭大如律丹樹之巨型白鰻魚，遂將之捕捉和呈獻拍翁猜差納，皇上聖顏大悅感到奇異，賜令進行殺死後割內分發臣民進食，皇上也與大臣在宮內享用，大快朵頤。

昌盛湖

原為育諾城所在地突變成深潭後相傳係由於統治者缺德遭受天譴，湖中有寡婦島，現今當局開發為昌盛城旅遊勝地，有著名昌盛勒欣渡假村供遊客住宿，價格克己。

育諾城末日居臨淪落為深潭

當拍翁猜差納與大臣享受一頓捕得之巨型白鰻魚大餐之後，天空突然變色，天昏地黑，雷聲大作，到處有了奇異聲響，不祥之兆已顯現，入晚風雨大作，雷聲隆隆，電光閃閃，午夜時情況益見嚴重，凌晨時分一切陷於水深火熱境界中，地震，三電猛殛，山河搖撼，天翻地覆，不久育諾城淪為深潭，育諾城從此成為歷史陳跡，直至今日。

老寡婦茅屋神奇脫險

翌日凌晨，陽光照射大地，昔日繁榮豪華之育諾城一夜之間已成為深潭，宮殿深埋潭中，有如泥牛入海，伸向十八層地獄，猜差納皇瞬間因進食巨型白鰻魚而受天譴，永不超生。城市中碩果僅存的只有一個未進食巨型白鰻魚老寡婦茅屋，遐邇之人紛紛前來觀看世間唯一奇景，咸感驚訝，未悉究竟發生任何事故，議論紛紜，莫衷一是。

老寡婦敘述神奇事故

老寡婦向人們述說在午夜間有一美貌青年往找她，說她未進食巨型白鰻魚，是上上好事。老寡婦答說：倘若有人分羹給她，她也不吃，理由為她持素，不食肉類，也不欺壓任何人，美男子表示婆婆善心天必佑之，今晚如聽到任何奇異聲響，切勿驚慌，只在茅屋之中，勿外出為要，至此美男子即告消逝而去，之後不久，天地大變，天搖地動，震耳欲聾，她只得呆在茅屋中，不敢外出，天亮起來，打開窗戶，只見一片白茫茫的深潭………。

今世天堂地獄已成事實

老寡婦向人述說，任何一位統治者，如果缺德，為民帶來困憂，必然受到天誅地滅，例如猜差納皇之弒殺皇儲而登上皇位，而有了報應的自食惡果。

她又述說被弒之皇儲，仍然未死，生存迄今，而代死者係老寡婦兒子，不死之皇儲名為菩差甲，也是村長，家居蘇春，離此不遠之村落，人們稱他為“坤蘭”。

重建新城市

育諾城中生還之民眾，後來有人提議重建城市，開會決議在距離育諾城東北面五公里之處（即現為昌盛縣所在地，定名為“淵本沙”具有聲望之坤攀那，遂往恭請坤蘭統治“淵本沙”他即是信哈納越皇之皇儲），統治該城者有十四位坤皇，最後一位是坤戌，十四位坤皇統治九十六年（佛曆996-1092）

統治“淵本沙”之十四位坤皇皇號

1. 坤蘭	佛曆	996年登基
2. 坤曾	佛曆	1007年登基
3. 坤田	佛曆	1014年登基
4. 坤丹	佛曆	1023年登基
5. 坤湛	佛曆	1031年登基
6. 坤陳	佛曆	1041年登基
7. 坤亨	佛曆	1048年登基
8. 坤宗	佛曆	1054年登基
9. 坤總	佛曆	1058年登基
10. 坤祝	佛曆	1063年登基
11. 坤村	佛曆	1069年登基
12. 坤實	佛曆	1072年登基
13. 坤純	佛曆	1081年登基
14. 坤戌	佛曆1090-1092年登基	

十四位坤皇統治96年

育諾城紀念場

育諾城已沒落了1546年，但其紀念場迄今仍然可見，即現今昌盛湖(儂蒙開)，位於昌萊府昌盛縣育諾區第三村挽固斗地方，現今佔地2700萊之昌盛湖被開發成為重要旅遊勝地，其中有一島“即寡婦隆”或寡婦島。

育諾城被黑棉族佔領

在信哈納越末代中，育諾城曾被黑棉族所佔領，被統治十九年昭蓬固挽請纓進行鎮壓黑棉，使黑棉族於佛曆919年不敵潰敗逃走。

蘭那國被緬甸佔領

自佛曆2101年以來，蘭那國被緬甸佔領統治六次，總共200年，但被泰軍驅逐了六次如下：

第一次 拍納黎萱大帝於佛曆2142年在清邁驅緬甸人
第二次 鄭皇大帝於2245年在昌盛驅走緬甸人
第三次 披耶膠威腊於佛曆2317年在清邁驅走緬甸人
第四次 一世皇陛下於2347年在昌盛驅走緬甸人
第五次 昭因他威猜耶暖於2417年在昌盛驅走緬甸人
第六次 五世皇陛下於2424年在昌盛驅走緬甸人

昌盛城狀況

昌盛城於2424年變為昌盛鑾分縣，直轄於夜莊縣，昌盛鑾分縣於2500年陞格為昌盛縣，隸屬於昌萊府。

拍讀帕敖佛寺地點

佛寺位於湄公河西面河濱與寮國對面，即昌盛縣淵區速堪村，距離昌盛縣南面三公里，或距離黃金三角約十五公里之遙，佔地743萊，大部份為山丘，起初這一山丘名為“黎堪”後來人們稱為“黎莊”。

三座佛塔

山丘下坡為拍讀帕敖佛塔，再上五公尺為拍讀宗曾佛塔，山丘高宗為拍讀澤育。

1. 拍讀帕敖（下坡）
2. 拍讀宗曾（中坡）
3. 拍讀澤育（上坡）

帕敖佛塔建造者

史書記載育諾朝代第廿三世皇，坤屏（佛曆494-512年）為帕敖佛塔建造者。

宗曾佛塔及澤育佛塔建造人

淵本沙城統治者坤蘭（現今昌盛城），（996-1007年）邀集大眾共建宗曾佛塔及澤育佛塔，但這兩座佛落已在千年被天然所破壞，且有不法之徒在佛塔基層進行挖掘古物。

拍讀帕敖佛寺命名由來

拍讀帕敖佛寺建立巨石之尖峰處，帕敖即巨石之影，這一佛寺在遷移至上述地點之前位於湄公河，名為速堪佛寺。

重建新佛寺

佛曆2519年，進行開墾森林，古代這一地點成為山洞，稱為帕敖洞，山洞口被封，開墾之後，曾尋覓古佛寺遺址，發現有一尊大佛，相信是該佛寺鎮寺大佛，而進行修整使之完善。

乃曾他・蓬瑪之夢

2519年2月28日，熱心合作修整大佛寺之一的乃曾他，曾夢見一位高大黑色皮膚向他指點迷津，表示在扶起古佛時，須延請八位高僧進行誦經，當將有奇跡出現。

開墾森林持咒禮

乃曾他於2519年3月1日將夢境向熱心人士集團通說，然後依夢中情況進行，果然順利的開墾。

發現鑾菩帕敖

2519年3月17日下午二時熱心人士集團進行開墾之後，發現一尊尊美態佛像，鑑佛專家推測佛像歷史為700-1300年，該集團之人遂稱這尊佛像為“鑾菩帕敖”，並將佛寺改名為拍讀帕敖佛寺。

古城鎮城佛寺

育諾國時代中，這一荒寺正處於繁榮，估計係極其重要和成為鎮城佛寺，這尊佛像被藏匿，可能係為了防範偷盜古物者下手。

三個像塔遺址
（上）澤育佛塔
（中）宗曾佛塔
（下）帕敖佛塔
帕敖佛塔及佛殿
大雄寶殿奉置鑾菩帕敖佛像
拍讀帕敖佛寺牌樓入口處

佛寺的開發之後自荒寺變成正常佛寺

該佛寺於2522年10月22日成為正常佛寺

佛寺歷居住持法號

1. 拍亞曾堪盛・堪披羅
   2519-2529任住持
2. 拍亞曾汪猜・詩腊旺努
   2530-2531任住持
3. 拍丘沛訕・博他那披越
   2531-任住持迄今

皇上陛下暨詩麗吉皇后殿下，二五三六年一月廿九日駕幸主持菩塔尼密佛塔慶典。

皇上陛下暨拍貼公主殿下二五二四年四月廿九日幸臨主持昌盛信郎佛像鑄造禮，以奉置於菩塔尼密佛塔中。

菩他尼密佛塔於2524年建造在澤育佛塔遺址，以崇頌皇上陛下六秩聖壽盛典。

下圖：自寮境遠眺，可見黎曾山丘綿長山脈美麗景緻。

詩麗吉皇后殿下2524年駕幸拍讀帕敖佛寺大佛殿主持尼密佛塔奠基禮。並栽植詩瑪哈菩樹，詩瑪哈菩樹已茁壯長大，綠葉成蔭。

2542年1月11日拍讀帕敖佛寺大佛殿升龍頭儀式舉行時延請十位高僧法駕主持儀式。

1. 詩空南佛寺　　拍探瑪威蒙摩里
2. 越沙繳佛寺　　拍貼叻達納莫尼
3. 越拍信佛寺　　拍順通巴里益智威塘
4. 詩汶良佛寺　　拍丘希莎卡那叻
5. 越匯楷邁　　拍丘瑪匿汶耶空
6. 玉佛持　　拍丘披博叻達納蓬
7. 越颯頌佛寺　　拍丘母旺叻達納探
8. 越煥民佛寺　　拍丘康智帕拉通
9. 猜耶沙塘佛寺　　拍丘紫腊丘那塘
10. 訕智哇那南佛寺　　拍丘訕智頌瑪納坤

拍貼公主殿下主持大佛殿升龍頭儀式

拍貼公主殿下於2542年1月11日幸臨主持埋石珠儀式，升龍頭大典及主持佈施禮。

一品夫人鄔莎那・巴莫納亞育他耶，佛寺住持拍丘沛訕博他那披越二五三六年四月廿三日主持大佛殿奠基禮。

大佛殿後面龍梯（即自帕敖佛塔至宗曾佛塔）。

一品夫人鄔莎那・巴莫納亞育他耶與參加建寺人士合影。

菩他尼密佛塔之基層即是原有澤育佛塔遺址。

佛寺前之宗曾佛塔遺址。

位於拍讀帕敖佛寺後面之拍讀帕敖佛塔。

ซากฐานองค์พระเจดีย์ยอด ตั้งอยู่ภายในฐานองค์พระเจดีย์พุทธนิมิต ซึ่งสร้างขึ้นใหม่

The remnant of Jed Yod Pagoda located inside the Buddhanimitr Jedee which was built recently.

ซากฐานองค์พระเจดีย์จอมจัน ตั้งอยู่ด้านหน้าของพระอุโบสถ

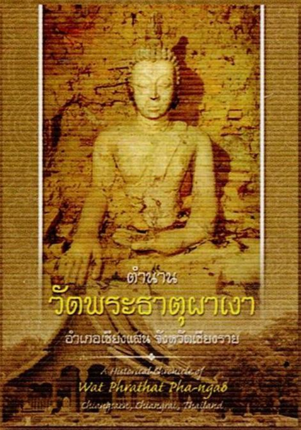
The remnant of Chom Jan pagoda located at the front of Ubosoth.

องค์พระธาตุผาเงา ตั้งอยู่ด้านหลังพระวิหาร

The old Pha-Ngao pagoda located behind the temple.

พิมพ์ที่ : บริษัท รำไทยเพรส จำกัด
111/93-96 ซ.สามเสน 28 ถ.สามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร./แฟกซ์ 0 2669 0300-4 , 0 2669 2610-12
Web Site : www.rumthaipress.com
E-mail : rumthai@thaimail.com, rum_thai@yahoo.com

ออกแบบและจัดพิมพ์ที่
บริษัท รำไทยเพรส จำกัด
111/93-95 ซอยสามเสน 28 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. / แฟกซ์ : 0 2241 0352, 0 2243 5870, 0 2669 2610-12